

برنامه زیرنظام راهبری و مدیریت نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی جمهوری اسلامی ایران

مصوب نهمین و هشتمین (۹۴۸) جلسه شورای عالی آموزش و پرورش، تاریخ ۱۳۹۶/۷/۲۴

(بررسی شده در جلسات ۹۳۷ و ۹۴۸)

چشم انداز

نظام راهبری و مدیریت آموزش و پرورش در افق ۱۴۰۴، کارآمد، اثربخش، مشارکت‌جو، یادگیرنده و آینده‌نگر در چارچوب نظام معیار اسلامی است و با استفاده بهینه از امکانات و منابع و به حداکثر رساندن بهره‌وری، ظرفیت‌های بالقوه و بالفعل را افزایش می‌دهد و با بهره‌گیری از فرایندها و تاکید بر پیامدها و تنظیم تعاملات بیرونی و بهره‌مندی از عوامل محیطی؛ اهداف آموزش و پرورش را در سطوح مختلف مدیریتی با پاسخگویی به نیازهای ذینفعان درون و برون سازمانی خود در محیط‌های محلی، ملی و بین‌المللی، محقق می‌سازد.

اهداف

هدف کلی:

بهبود مستمر راهبری و مدیریت نظام تعلیم و تربیت در راستای تحقق اهداف سند تحول بنیادین و ارتقای جایگاه و نقش آموزش و پرورش به عنوان محور رشد، پیشرفت و تعالی جامعه

اهداف جزئی:

۱. توسعه مشارکت و تنظیم روابط ارکان و عوامل سهیم و موثر با نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی
۲. ساماندهی و بهینه سازی عوامل و عناصر نظام مدیریتی آموزش و پرورش در سطوح خرد و کلان
۳. تامین و بسط عدالت آموزشی در برخورداری از فرصت‌های تعلیم و تربیت
۴. زمینه‌سازی برای دستیابی به مدرسه صالح
۵. بازنگری و بازمهندسی ساختارها و رویه‌ها و روش‌ها
۶. استقرار نظام ارزشیابی و تضمین کیفیت در تعلیم و تربیت رسمی عمومی

۷. افزایش توانایی‌ها و مهارت‌های مدیریتی خانواده در ایفای نقش تربیتی خود متناسب با اقتضائات

جامعه اسلامی

سیاست‌های اجرایی

۱. کاهش تمرکز و افزایش تفویض اختیار و برخورداری از ساختار نظام تشکیلاتی منعطف و چابک
۲. مشارکت‌پذیری و تقویت نقش ارکان سهام و موثر و بخش غیردولتی در فرآیند سیاست‌گذاری، برنامه‌ریزی و اجرا
۳. مدرسه‌محوری و ارتقای مدیریت آموزشی
۴. انسجام بخشی به عوامل موثر در فرآیند تعلیم و تربیت با رویکرد سیستمی
۵. تحول‌آفرینی و نوآوری با تأکید بر رفتار خلاق و نوآورانه در عرصه مدیریت
۶. بهسازی منابع انسانی با تأکید بر تربیت و توانمندسازی مدیران و جذب استعدادها برتر
۷. افزایش بهره‌وری با تأکید بر استفاده بهینه و هوشمندانه از فناوری‌های نوین
۸. حاکمیت رویکرد فرهنگی - تربیتی با تأکید بر نظام تربیت اخلاقی
۹. تأکید بر نظام شایسته‌سالاری در انتصاب مدیران
۱۰. برنامه‌ریزی راهبردی و آینده‌نگر برای دستیابی به سازمان یادگیرنده

برنامه‌های زیرنظام

از مجموع ۱۳۱ راهکار سند تحول بنیادین آموزش و پرورش، تعداد ۳۷ راهکار به صورت مستقیم با زیرنظام راهبری و مدیریت مرتبط است که عبارتند از: راهکارهای (۳-۳)، (۳-۵)، (۳-۷)، (۴-۱)، (۴-۲)، (۴-۳)، (۴-۴)، (۱-۵)، (۲-۵)، (۳-۵)، (۴-۶)، (۱-۷)، (۲-۷)، (۱-۸)، (۳-۸)، (۴-۸)، (۸-۸)، (۹-۸)، (۱-۹)، (۴-۹)، (۱۲-۱۱)، (۱-۱۳)، (۲-۱۳)، (۶-۱۵)، (۴-۱۷)، (۱-۱۸)، (۵-۱۸)، (۳-۱۹)، (۴-۱۹)، (۷-۲۰)، (۳-۲۱)، (۴-۲۱)، (۷-۲۱)، (۱۰-۲۱)، (۱-۲۲)، (۵-۲۲)، (۶-۲۲) که برای تحقق این راهکارها، ۱۳۱ برنامه پیش‌بینی شده است که در طول برنامه ششم و هفتم توسعه کشور باید عملیاتی شوند.

برنامه‌ها

هدف عملیاتی	۳- ترویج و تعمیق فرهنگ حیا، عفاف و حجاب متناسب با قابلیت‌ها و ظرفیت‌های نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی (۱ و ۲)
راهکار شماره ۳-۳	جلب مشارکت سازنده و اثربخش خانواده‌ها در حفظ، تعمیق و اشاعه حیا، عفاف و پوشش دانش‌آموزان
ردیف	عناوین برنامه‌ها
۱	تهیه و تدوین چارچوب اداری مناسب برای فهم و قرائت مناسب و یکسان از عفاف و پوشش از منظر آموزه‌های دینی
۲	طراحی الگوهای نهادینه‌سازی رفتار پایدار و التزام عملی خانواده و کارکنان مدرسه به فرهنگ عفاف و حجاب
۳	طراحی و اجرای دوره‌های آموزشی خانواده با همکاری حوزه‌های علمیه، دانشگاه‌ها و سایر مراکز آموزشی مردم نهاد محلی
۴	تدوین سازوکارهای مناسب برای نقش‌آفرینی انجمن اولیا و مربیان مدرسه در مداخله فعال و موثر خانواده‌ها

هدف عملیاتی	۳- ترویج و تعمیق فرهنگ حیا، عفاف و حجاب متناسب با قابلیت‌ها و ظرفیت‌های نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی (۱ و ۲)
راهکار شماره ۳-۵	طراحی و ارائه الگوی لباس و پوشش مناسب، متنوع، زیبا و آراسته مبتنی بر فرهنگ اسلامی- ایرانی برای مربیان و دانش آموزان پسر و دختر در راستای تقویت هویت اسلامی - ایرانی
ردیف	عناوین برنامه‌ها
۱	بازنگری قوانین و مقررات برای استفاده از طرح های یکسان یا متنوع لباس و پوشش ویژه مربیان و دانش آموزان با توجه به شرایط فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی کشور و با بهره گیری از مطالعات تطبیقی و یافته های علمی و پژوهشی
۲	تدوین ویژگی ها و الگوی لباس و پوشش مناسب، متنوع، زیبا و آراسته مبتنی بر فرهنگ اسلامی- ایرانی و متناسب با مراحل رشد دانش آموزان و تفاوت های فرهنگی در کشور

هدف عملیاتی	۳- ترویج و تعمیق فرهنگ حیا، عفاف و حجاب متناسب با قابلیت‌ها و ظرفیت‌های نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی (۱ و ۲)
راهکار شماره ۷-۳	ارائه خدمات مشاوره‌ای - تربیتی در کلیه سطوح تحصیلی برای افزایش سلامت جسمی و روحی دانش‌آموزان
ردیف	عناوین برنامه‌ها
۱	ارائه خدمات جامع مشاوره‌ای از دوره ابتدایی تا متوسطه دوم در حوزه سلامت جسمی و روحی دانش‌آموزان
۲	طراحی و اجرای نظام ارجاع خدمات مشاوره‌ای در حوزه سلامت جسمی و روحی دانش‌آموزان در آموزش و پرورش
۳	توسعه خدمات مشاوره‌ای در مدارس و استفاده از مشاوران متخصص مقیم در مدارس کشور

هدف عملیاتی	۴- تقویت بنیان خانواده و کمک به افزایش سطح توانایی‌ها و مهارت‌های خانواده در ایفای نقش تربیتی متناسب با اقتضائات جامعه اسلامی
راهکار شماره ۴-۱	آموزش و ارتقا مدیریت خانواده در استفاده مناسب از ابزار رسانه در محیط خانواده همسو با اهداف نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی
ردیف	عناوین برنامه‌ها
۱	تدوین پودمان‌های آموزش خانواده (خودگام، خود محتوا، خودآموز) برای ارتقای سواد رسانه‌ای و توانمندسازی خانواده در مواجهه هوشمندانه با رسانه‌ها
۲	ایجاد شبکه جامع آموزش خانواده در بستر فناوری اطلاعات و رسانه با محوریت انجمن اولیا و مربیان
۳	تولید و پخش برنامه‌های آموزشی و تربیتی خاص خانواده توسط صدا و سیما با همکاری انجمن اولیا و مربیان

هدف عملیاتی	۴- تقویت بنیان خانواده و کمک به افزایش سطح توانایی‌ها و مهارت‌های خانواده در ایفای نقش تربیتی متناسب با اقتضائات جامعه اسلامی
راهکار شماره ۴-۲	تدوین اصول راهنما و پودمان‌های آموزشی برای تبیین نقش مدرسه، رسانه‌ها و خانواده در تأمین پیش نیازهای ورود کودک به مدرسه و ایجاد سازوکارهای لازم برای هماهنگی و همسویی آنها با هم و با اهداف نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی
ردیف	عناوین برنامه‌ها
۱	تدوین دوره‌های آموزشی الزامی خانواده‌ها پیش از ورود کودک به مدرسه مبتنی برسنجش شایستگی‌های تربیتی والدین با استفاده از ظرفیت رسانه‌ها
۲	راه‌اندازی مراکز یادگیری محلی برای آموزش خانواده پیش از ورود کودک به دبستان با محوریت مدارس
۳	طراحی سازوکارهای لازم برای تقویت همسویی مدرسه، خانواده و رسانه با هماهنگی مراجع ذیربط

هدف عملیاتی	۴- تقویت بنیان خانواده و کمک به افزایش سطح توانایی‌ها و مهارت‌های خانواده در ایفای نقش تربیتی متناسب با اقتضائات جامعه اسلامی
راهکار شماره ۴-۳	تدوین برنامه جامع مشارکت خانواده و نهادهای تربیتی و آموزشی برای تقویت فرهنگ تربیتی خانواده‌ها و تحقق شایستگی‌های پایه دانش‌آموزان
ردیف	عناوین برنامه‌ها
۱	اصلاح ساختار انجمن اولیا و مربیان در سطوح مناطق، استان‌ها و ستاد و تبدیل شدن آن به یک تشکل غیردولتی برای تاثیرگذاری مستقیم و اثربخش در فرایند مدیریت، برنامه‌ریزی آموزشی و تربیتی، ارزشیابی و نظارت درون مدرسه تا پایان سال دوم برنامه ششم توسعه
۲	بازنگری در قوانین و مقررات نظام آموزشی و مدارس در ارتقای نقش خانواده به عنوان رکن سهیم و موثر با رویکرد مشارکت حداکثری آن‌ها و واگذاری بخشی از فعالیت‌های مدرسه به خانواده‌ها
۳	تنظیم و اجرای برنامه‌های درسی و تربیتی مدارس بر اساس نیازهای اجتماعی، فرهنگی، منطقه‌ای و بومی آنها با مشارکت خانواده‌ها در چارچوب نظام معیار اسلامی
۴	تشکیل، حمایت و توسعه سازمان‌های غیردولتی و مردم نهاد (سمن) توسط متخصصان و خانواده‌های توانمند در حوزه‌های مربوط به آموزش و پرورش

هدف عملیاتی	۴- تقویت بنیان خانواده و کمک به افزایش سطح توانایی‌ها و مهارت‌های خانواده در ایفای نقش تربیتی متناسب با اقتضائات جامعه اسلامی
راهکار شماره ۴-۴	افزایش میزان مشارکت خانواده‌ها در فعالیت‌های آموزشی و تربیتی مدرسه، برگزاری دوره‌های آموزشی اثربخش، ارائه خدمات مشاوره‌ای به خانواده‌های آسیب‌پذیر و آسیب‌زا برای همسوسازی اهداف و روش‌های تربیتی خانواده و مدرسه
ردیف	عناوین برنامه‌ها
۱	تشکیل گروه‌های داوطلب "والدین همیار مدارس" برای مشارکت در طراحی و اجرای برنامه‌های آموزشی، پرورشی
۲	توسعه و ارتقای کیفیت خدمات مراکز راهنمایی و مشاوره خانواده با مشارکت نهادهای تخصصی کشور (نیازسنجی جامع، تعیین سطح توانایی‌ها و مهارت‌های خانواده، بهسازی خدمات مشاوره در خانواده‌های آسیب‌پذیر و آسیب‌زا)
۳	تهیه بسته‌های حمایتی آموزشی و فرهنگی برای خانواده‌های آسیب‌پذیر و آسیب‌زا با همکاری شهرداری‌ها، کمیته امداد، و....
۴	اجرای برنامه‌های سوادآموزی و یادگیری مادام‌العمر برای خانواده‌های آسیب‌پذیر و آسیب‌زا با تاکید بر مناطق مرزی، محروم و کمتر توسعه یافته با بهره‌گیری از ظرفیت سایر خانواده‌ها
۵	طراحی برنامه‌های آموزشی ویژه خانواده‌های بدسرپرست، فرزندان طلاق، کودکان کار، زنان سرپرست خانوار

هدف عملیاتی	۵- تامین و بسط عدالت در برخورداری از فرصت‌های تعلیم و تربیت با کیفیت مناسب با توجه به تفاوت‌ها و ویژگی‌های دختران و پسران و مناطق مختلف کشور
راهکار شماره ۵-۱	تعمیم دوره پیش‌دبستانی به‌ویژه در مناطق محروم و نیازمند در حدامکان با مشارکت بخش غیردولتی با تأکید بر آموزش‌های قرآنی و تربیت بدنی و اجتماعی
ردیف	عناوین برنامه‌ها
۱	پوشش صددرصدی دوره پیش‌دبستانی در برنامه ششم توسعه، در مناطق محروم و دو زبانه با استفاده از منابع دولتی و در سایر مناطق با مشارکت و سرمایه‌گذاری مردم و سایر نهادها
۲	تخصیص سرانه آموزشی و تربیتی برای نوآموزان دوره پیش‌دبستان در مناطق محروم و کمتر برخوردار
۳	مدیریت یکپارچه، هدایت، نظارت و ارزشیابی دوره پیش از دبستان از حیث برنامه درسی، محتوای آموزشی و محیط‌های یادگیری مبتنی بر فلسفه تعلیم و تربیت اسلامی
۴	طراحی الگوی برنامه‌های تربیتی منعطف و سیال با تأکید بر آموزش‌های قرآنی، تربیت بدنی و اجتماعی

هدف عملیاتی	۵- تامین و بسط عدالت در برخورداری از فرصت‌های تعلیم و تربیت با کیفیت مناسب با توجه به تفاوت‌ها و ویژگی‌های دختران و پسران و مناطق مختلف کشور
راهکار شماره ۵-۲	برنامه‌ریزی و تمهید مقدمات برای پوشش کامل دوره آموزش عمومی و برخوردار از کیفیت مناسب در تمام مناطق کشور
ردیف	عناوین برنامه‌ها
۱	تدوین نظام‌نامه تحقق پوشش کامل تحصیلی دوره آموزش عمومی و اتخاذ سیاست‌های تشویقی و تنبیهی برای دانش‌آموزان و اولیای آنان با همکاری سایر عوامل سهم و موثر
۲	توانمندسازی و تفویض اختیار به مدیران مدارس برای شناسایی و جذب افراد لازم‌التعلیم در جامعه محلی
۳	ایجاد سازوکارهای مناسب جهت ارتقای روش‌های جایگزین از جمله شبانه‌روزی‌ها، روستا مرکزی و آموزش از راه دور

هدف عملیاتی	۵- تأمین و بسط عدالت در برخورداری از فرصت‌های تعلیم و تربیت با کیفیت مناسب با توجه به تفاوت‌ها و ویژگی‌های دختران و پسران و مناطق مختلف کشور
راهکار شماره ۵-۳	توانمندسازی دانش‌آموزان ساکن در مناطق محروم، روستاها، حاشیه شهرها، عشایر کوچ‌نشین و همچنین مناطق دو زبانه با نیازهای ویژه، با تأکید بر ایجاد فرصت‌های آموزشی متنوع و با کیفیت
ردیف	عناوین برنامه‌ها
۱	توسعه مدارس شبانه‌روزی و تجهیز مدارس و هنرستان‌ها و گسترش آموزش‌های مهارتی متناسب با نیازهای بومی در مناطق روستایی و عشایر و مناطق مرزی کشور
۲	تدوین برنامه جامع حمایت از مدارس و دانش‌آموزان حاشیه شهرها از طریق منابع دولتی، بین‌المللی، خیرین و مشارکت و سرمایه‌گذاری مدارس و موسسات غیردولتی
۳	توسعه برنامه‌های درسی و فوق‌برنامه برای دوره پیش دبستانی و دبستان با سیستم آموزشی دوزبانه با همکاری کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان
۴	ایجاد سازوکارهای لازم برای اولویت بخشی به اختصاص نیروی انسانی کارآمد به حاشیه شهرها در شهرهای بزرگ

هدف عملیاتی	۶-تنوع بخشی به محیط‌های یادگیری در فرایند تعلیم و تربیت رسمی عمومی
راهکار شماره ۶-۴	ساماندهی و مدیریت بر فعالیتهای مؤسسات و آموزشگاههای آزاد وابسته به وزرات آموزش و پرورش، بازنگری و بازتولید محتوای برنامه‌های آموزشی آنها همسو با اهداف و برنامه‌های تحولی آموزش و پرورش و نظارت و ارزیابی مستمر بر عملکرد آنها و هماهنگی و همکاری با دستگاه‌های ذیربط برای ایجاد همسویی سایر آموزشگاههای آزاد با اهداف برنامه‌های نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی
ردیف	عناوین برنامه‌ها
۱	بازنگری و بازتولید محتوای برنامه‌های آموزشی و تربیتی مؤسسات و آموزشگاههای آزاد مطابق اهداف و ... اسناد تحولی و با استفاده از نظام‌های موفق آموزشی دنیا با هماهنگی مراجع ذیربط
۲	تدوین بسته‌های تشویقی برای افزایش سرمایه‌گذاری بخش غیردولتی ذیصلاح در تاسیس مؤسسات و آموزشگاه‌های علمی آزاد بزرگ با واگذاری بخش‌هایی از برنامه‌درسی مدارس و مشارکت آنها در تکمیل و کیفیت بخشی فعالیتهای مدارس در چارچوب برنامه درسی ملی
۳	ساماندهی و ایجاد شبکه هماهنگ مؤسسات با مجوز آموزش و پرورش و سایر دستگاه‌ها برای پوشش کامل آموزش‌های مورد نیاز کودکان از اوان کودکی تا بزرگسالی در قالب آموزش‌های رسمی، غیررسمی، مکمل و یادگیری مادام‌العمر به صورت منطقه‌ای و کشوری
۴	طراحی سیستم نظارت و پایش فعالیتهای مؤسسات و آموزشگاه‌های علمی آزاد
۵	مدیریت توسعه مؤسسات و آموزشگاه‌های علمی آزاد

هدف عملیاتی	۷- افزایش نقش مدرسه به عنوان یکی از کانون‌های پیشرفت محلی، به ویژه در ابعاد فرهنگی - اجتماعی
راهکار شماره ۷-۱	فراهم آوردن زمینه‌های لازم برای نقش‌آفرینی مدرسه به عنوان کانون کسب تجربیات تربیتی محله و جلوه‌ای از جامعه اسلامی و حیات طیبه با تفویض اختیار و مسئولیت به آن و استانداردسازی تمام مؤلفه‌ها و عوامل درون مدرسه‌ای
ردیف	عناوین برنامه‌ها
۱	بازنگری مقررات و آیین‌نامه‌ها (با تأکید بر آیین‌نامه اجرایی مدارس) با رویکرد کاهش تمرکز و افزایش اختیارات ارکان مدرسه جهت برنامه‌ریزی و ارائه خدمات فرهنگی، هنری، اجتماعی، آموزشی و ورزشی تا پایان سال دوم برنامه ششم توسعه
۲	طراحی برنامه عمل و نقشه راه همکاری متقابل آموزش و پرورش و مدارس با سایر سازمان‌ها و مراکز فرهنگی، مذهبی و ورزشی محلات
۳	توانمندسازی منابع انسانی با تأکید بر ارتقاء و ثبات مدیریت و اجرای سراسری برنامه تعالی مدیریت مدرسه در تمام مدارس دوره متوسطه با رویکرد افزایش مسئولیت اجتماعی مدیران و عوامل مدرسه تا پایان سال سوم برنامه ششم توسعه
۴	طراحی سازوکارهای امکان استفاده مشترک مدرسه و محله از فضای مدرسه برای افزایش بهره‌وری فضاهای آموزشی و تربیتی با تأکید بر استفاده مشترک از نمازخانه و امکانات ورزشی

هدف عملیاتی	۷- افزایش نقش مدرسه به عنوان یکی از کانون‌های پیشرفت محلی، به ویژه در ابعاد فرهنگی - اجتماعی
راهکار شماره ۷-۲	نهادینه سازی و تقویت همکاری مدرسه با مراکز فرهنگی و علمی محله به ویژه مسجد و کانون‌های مذهبی و حوزه‌های علمیه و مشارکت فعال مدیران، معلمان و دانش‌آموزان برنامه‌های مرتبط محله و نیز حضور نظام‌مند و اثربخش روحانیون توانمند و مبلغان مذهبی با تجربه در مدرسه
ردیف	عناوین برنامه‌ها
۱	ظرفیت‌سازی برای ارتقای جایگاه مدرسه به عنوان پایگاه اطلاعاتی محله با مشارکت و همکاری سایر دستگاه‌ها و مراکز محله جهت ارائه خدمات بهداشتی، فرهنگی، آموزشی، اجتماعی، سوادآموزی و ورزشی
۲	تقویت نقش اساسی مدرسه در توسعه و پیشرفت محله و مشارکت در امداد بحران‌ها و حوادث طبیعی (به عنوان پایگاه معین محله)
۳	بازتعریف نقش تعاملی شوراهای و تشکلهای دانش‌آموزی مدرسه در محله و واگذاری نقش و مسئولیت به آنها برای مشارکت در فعالیتهای فرهنگی و اجتماعی محله
۴	ایجاد سازوکارهای لازم برای حضور نظام‌مند و اثربخش روحانیون توانمند و مبلغان مذهبی با تجربه در مدرسه با همکاری دستگاه‌ها و مراکز ذیربط.

هدف عملیاتی	۸-افزایش مشارکت نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی و مدرسه و معلمان و دانش‌آموزان در رشد و تعالی کشور در عرصه‌های دینی، فرهنگی، اجتماعی در سطح محلی و ملی به عنوان نهاد مولد سرمایه انسانی، فرهنگی، اجتماعی و معنوی
راهکار شماره ۸-۱	اصلاح، ارتقا و تغییر نگرش به آموزش و پرورش به عنوان سازمان فراگیر و نیروی اثرگذار اجتماعی در خدمت اهداف رشد و تعالی کشور به ویژه اهداف فرهنگی و اجتماعی
ردیف	عناوین برنامه‌ها
۱	تبیین و ترویج نقش و تاثیر آموزش و پرورش در فرایند توسعه کشور، و ترغیب سرمایه‌گذاران به سرمایه‌گذاری در نظام تعلیم و تربیت با توجه به پیامدهای مادی و معنوی آن
۲	بازنگری اهداف و مأموریت‌ها و ایجاد سازوکارهای لازم جهت حضور موثر آموزش و پرورش در عرصه‌های اجتماعی و فرهنگی برای مصون‌سازی و کاهش آسیب‌های اجتماعی
۳	سازماندهی معلمان و استفاده از ظرفیت تشکلهای دانش‌آموزی برای حضور فعال و اثربخش در عرصه‌های دینی، فرهنگی و اجتماعی
۴	تقویت فعالیت‌های علمی و پژوهشی دانش‌آموزان و معلمان برای حل مشکلات ملی و محلی

هدف عملیاتی	۸- افزایش مشارکت نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی و مدرسه و معلمان و دانش‌آموزان در رشد و تعالی کشور در عرصه‌های دینی، فرهنگی، اجتماعی در سطح محلی و ملی به عنوان نهاد مولد سرمایه انسانی، فرهنگی، اجتماعی و معنوی (۵، ۲ و ۷)
راهکار شماره ۸-۳	بسترسازی برای حضور فعال دانش‌آموزان در تشکلهای رسمی و قانونی مرتبط با اتکا به ظرفیت‌های درون و برون آموزش و پرورش از قبیل بسیج دانش‌آموزی، کانون‌های علمی و فرهنگی و انجمن اسلامی دانش‌آموزان.
ردیف	عناوین برنامه‌ها
۱	اصلاح قوانین و مقررات برای افزایش اختیارات و مسولیت‌های دانش‌آموزان و تشکلهای دانش‌آموزی در مدرسه تا پایان سال سوم برنامه ششم توسعه
۲	طراحی ساز و کارهای لازم برای ارزش‌گذاری حضور موثر دانش‌آموزان در فعالیت‌ها و تشکلهای دانش‌آموزی در فرایند ارزشیابی تحصیلی و تربیتی آنها
۳	ایجاد سازوکار مناسب برای استفاده از فضای مدرسه در ساعات غیررسمی آموزش توسط تشکلهای دانش‌آموزی، کانون‌های علمی و فرهنگی، انجمن‌های اسلامی و مجلس دانش‌آموزی برای ارائه خدمات آموزشی، فرهنگی و اجتماعی به سایر دانش‌آموزان و مردم محله
۴	ایجاد هماهنگی، همسویی و هم‌افزایی برنامه‌ها و فعالیت‌های سازمان‌ها و نهادهای مرتبط با تشکلهای دانش‌آموزی و رصد فعالیت‌های آنها با رعایت اصول آموزشی و تربیتی مدارس با محوریت معاونت پرورشی و فرهنگی

هدف عملیاتی	۸-افزایش مشارکت نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی و مدرسه و معلمان و دانش‌آموزان در رشد و تعالی کشور در عرصه‌های دینی، فرهنگی، اجتماعی در سطح محلی و ملی به عنوان نهاد مولد سرمایه انسانی، فرهنگی، اجتماعی و معنوی
راهکار شماره ۴-۸	فراهم آوردن سازوکار قانونی برای حضور فعال و موثر مسئولین نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی در نهادهای سیاستگذار و تصمیم‌ساز فرادستی به عنوان یکی از ارکان تعالی و پیشرفت همه جانبه و پایدار کشور
ردیف	عناوین برنامه‌ها
۱	طراحی سازوکارهای قانونی و ایجاد هماهنگی، همسویی و هم‌افزایی دستگاه‌ها، نهادها و سازمان‌ها با آموزش و پرورش برای تحقق سند تحول بنیادین و رصد فعالیت‌های آنها بر اساس تقسیم کار ملی و ارائه گزارش به شورای عالی انقلاب فرهنگی
۲	ظرفیت‌سازی برای حضور موثر و عضویت مدیران ارشد آموزش و پرورش در شوراهای سیاستگذار به‌ویژه؛ شورای حقوق و دستمزد، شورای توسعه مدیریت و سرمایه انسانی، کمیسیون فرهنگی مجمع تشخیص مصلحت نظام، ستاد برنامه‌های توسعه کشور و کمیسیون معین شورای عالی انقلاب فرهنگی با هماهنگی مراجع ذیربط تا پایان برنامه ششم توسعه
۳	طراحی سازوکار قانونی برای ارتباط سازمانی شوراهای آموزش و پرورش استان‌ها با شورای عالی آموزش و پرورش جهت ارتقای نقش شوراهای در سطح ملی

هدف عملیاتی	۸-افزایش مشارکت نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی و مدرسه و معلمان و دانش‌آموزان در رشد و تعالی کشور در عرصه‌های دینی، فرهنگی، اجتماعی در سطح محلی و ملی به عنوان نهاد مولد سرمایه انسانی، فرهنگی، اجتماعی و معنوی
راهکار شماره ۸-۸	مشارکت فعال آموزش و پرورش در مواجهه با نیازهای فوری و عمومی جامعه از قبیل شیوع بیماری‌های فراگیر، زلزله، رفع بیسوادی، حاکمیت قوانین و مقررات، حفظ و پاکیزگی محیط زیست، خدمت به محرومین، حرکت‌های خیرخواهانه مردمی و انقلابی از طریق برگزاری دوره‌ها، اردوهای آموزشی و توجیهی برای آماده‌سازی مربیان و دانش‌آموزان
ردیف	عناوین برنامه‌ها
۱	ایجاد هماهنگی با نهادها و دستگاه‌های ذیربط و طراحی و اجرای فعالیت‌های اجتماعی و امور خیریه برای پذیرش نقش و مشارکت معلمان و دانش‌آموزان در مواجهه با نیازهای فوری و عمومی جامعه
۲	طراحی، سازماندهی، توانمندسازی و تقویت مسئولیت‌پذیری مربیان و تشکلهای دانش‌آموزی در مواجهه با نیازهای فوری و عمومی جامعه

۸-افزایش مشارکت نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی و مدرسه و معلمان و دانش‌آموزان در رشد و تعالی کشور در عرصه‌های دینی، فرهنگی، اجتماعی در سطح محلی و ملی به عنوان نهاد مولد سرمایه انسانی، فرهنگی، اجتماعی و معنوی	هدف عملیاتی
تعامل اثربخش با مراکز فرهنگی و اجتماعی و استفاده از ظرفیت رسانه‌ها- به ویژه- رسانه ملی- برای تبیین جایگاه نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی در تولید سرمایه اجتماعی و فرهنگی و جلوگیری از کوچک‌انگاری نقش آن در سرنوشت آینده کشور از منظر معارف اسلامی	راهکار شماره ۹-۸
عناوین برنامه‌ها	ردیف
شناسایی کلیه ظرفیت‌های مراکز فرهنگی کشور، مراکز رسانه ملی و استانی دیداری و شنیداری و شبکه‌های مجازی برای بهره‌گیری از قابلیت‌های آنها برای تبیین جایگاه نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی و جلوگیری از نشر مطالب و برنامه‌های تضعیف‌کننده این نهاد سرنوشت‌ساز	۱
ارزیابی برنامه‌های رسانه ملی از منظر همسویی با فلسفه تعلیم و تربیت اسلامی و رصد فعالیت‌های رسانه ملی و محلی در ترویج سند تحول بنیادین و کمک به توسعه نظام تعلیم و تربیت و ارائه گزارش به شورای عالی انقلاب فرهنگی به صورت سالانه	۲

هدف عملیاتی	۹- جلب مشارکت ارکان سهیم و مؤثر و بخش عمومی و غیردولتی در تعلیم و تربیت رسمی عمومی
راهکار شماره ۱-۹	ایجاد تسهیلات قانونی و ساز و کارهای تشویقی و انگیزشی لازم اعم از مادی و معنوی، برای بسط فرهنگ نیکوکاری و تعاون، مشارکت‌پذیری و مشارکت‌جویی در جامعه و در بین دانش‌آموزان با الهام از آموزه‌های دینی با تأکید بر استفاده مناسب از ظرفیت کتاب‌های درسی، مجلات و رسانه‌های آموزشی و برگزاری اردوهای جهادی
ردیف	عناوین برنامه‌ها
۱	توانمندسازی و تشویق دانش‌آموزان برای مشارکت در فعالیتهای خیریه و تعاونی در جامعه با استفاده از ظرفیت برنامه‌های درسی و رسانه‌های آموزشی و فعالیتهای تربیتی
۲	تدوین شاخص‌های ارزیابی فرهنگ نیکوکاری و تعاون و مشارکت‌جویی در جامعه و در بین دانش‌آموزان و ارائه راهکارهای ارتقای فرهنگ نیکوکاری و تعاون
۳	تدوین برنامه‌های بسط فرهنگ نیکوکاری و تعاون در قالب تقویت آموزش مهارت‌های زندگی برای برگزاری مفید و مؤثر اردوهای جهادی
۴	گسترش مدارس هیئت امنایی و تقویت و ارتقای نقش ارکان سهیم و مؤثر در فرآیند تعلیم و تربیت

هدف عملیاتی	۹- جلب مشارکت ارکان سهیم و مؤثر و بخش عمومی و غیردولتی در تعلیم و تربیت رسمی عمومی
راهکار شماره ۴-۹	تقویت و گسترش مدارس غیردولتی با اصلاح و بازنگری قوانین و مقررات موجود
ردیف	عناوین برنامه‌ها
۱	ایجاد نظام رتبه‌بندی مدارس و مراکز غیردولتی
۲	ارتقا و پایش اثربخشی آموزشی و پرورشی مدارس غیردولتی
۳	شناسایی و جذب ظرفیت‌های سرمایه‌گذاران حقیقی و حقوقی غیردولتی برای تقویت و گسترش فضاهای آموزشی، پرورشی و ورزشی در سطح منطقه و استان با اصلاح و بازنگری قوانین و مقررات موجود

هدف عملیاتی	۱۱- بازمهندسی سیاست‌ها و بازتنظیم اصول حاکم بر برنامه درسی تربیت معلم با تأکید بر کارورزی و انطباق سطح شایستگی‌های حرفه‌ای معلمان در سطح ملی و جهانی با مقتضیات الگوی برنامه‌درسی در نظام تعلیم و تربیت و طراحی سیاست‌های مناسب برای ارتقای شیوه‌های جذب، تربیت و نگهداشت معلمان در آموزش و پرورش
راهکار شماره ۱۱-۱۲	بهینه‌سازی سیاست‌ها و برنامه‌های نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی برای افزایش کارایی و اثربخشی مدارس خارج از کشور با تأکید بر بازنگری جداول آموزشی و محتوای کتب درسی، بکارگیری نیروهای متعهد، توانمند و مجرب و متناسب‌سازی فضای فیزیکی این مدارس.
ردیف	عناوین برنامه‌ها
۱	اصلاح اساسنامه مدارس خارج از کشور به منظور جلب مشارکت بخش غیردولتی در ساخت و اداره مدارس با رعایت قوانین مدارس غیردولتی
۲	بازنگری در سیاست‌ها و برنامه‌های جذب و اعزام نیروی انسانی به مدارس خارج از کشور با هدف ارتقای شاخص‌های کیفیت آموزشی و پرورشی، استفاده حداکثری از نیروهای واجد شرایط بومی، ثبات نسبی و کاهش تعداد نیروهای اعزامی به میزان ۵۰ درصد تا پایان برنامه ششم توسعه
۳	بازنگری در جدول مواد درسی و محتوای کتب درسی مدارس خارج از کشور با رویکرد انعطاف‌پذیری و پاسخگویی به نیازهای محلی و اخذ استانداردهای لازم نظام آموزشی کشورهای میزبان با تأکید بر حفظ و تقویت هویت ایرانی اسلامی
۴	طراحی نظام آموزش بین‌الملل و تدوین برنامه‌های درسی ویژه جمهوری اسلامی ایران مبتنی بر سند تحول بنیادین و تصویب آن در شورای عالی آموزش و پرورش تا پایان سال سوم برنامه ششم توسعه
۵	توسعه و ایجاد مدارس بین‌الملل جمهوری اسلامی در داخل و خارج کشور (بالاخص کشورهای اسلامی) برای جذب و آموزش دانش‌آموزان ایرانی و غیرایرانی

هدف عملیاتی	۱۳- افزایش نقش شوراهای آموزش و پرورش استان، مناطق و مدارس در تقویت فعالیت‌های تربیتی استان، منطقه و مدرسه در چارچوب سیاست‌ها و برنامه‌های ملی
راهکار شماره	اصلاح قوانین و مقررات موجود در راستای تقویت نقش شوراهای آموزش و پرورش استان‌ها، مناطق و مدارس، متناسب با مقتضیات تربیتی
ردیف	عناوین برنامه‌ها
۱	بازنگری قانون تشکیل شوراهای آموزش و پرورش استان‌ها، شهرستان‌ها و مناطق و تدوین و اصلاح آیین‌نامه‌های اجرایی آن به منظور کاهش تمرکز، افزایش بهره‌وری، توانمندسازی و استفاده بهینه از ظرفیت قانون شوراهای
۲	توانمندسازی اعضای شوراهای آموزش و پرورش
۳	ایجاد هماهنگی و افزایش اثربخشی شوراهای آموزش و پرورش مناطق و استان‌ها در سطح ملی

هدف عملیاتی	۱۳- افزایش نقش شوراهای آموزش و پرورش استان، مناطق و مدارس در تقویت فعالیت‌های تربیتی استان، منطقه و مدرسه در چارچوب سیاست‌ها و برنامه‌های ملی
راهکار شماره ۲-۱۳	افزایش کارآمدی شوراهای درون مدرسه (مانند شورای معلمان و شورای دانش‌آموزان) با تفویض برخی از اختیارات اداره و مدرسه به آنان و فراهم آوردن زمینه مشارکت بیشتر ایشان در فرآیند تعلیم و تربیت مدرسه
ردیف	عناوین برنامه‌ها
۱	افزایش انگیزه و تقویت فرهنگ مشارکت‌جویی، مشارکت‌پذیری و مسئولیت‌پذیری در بین ارکان مدرسه و بازنگری در ضوابط ارزشیابی بر اساس میزان مشارکت و پاسخگویی آنان
۲	توانمندسازی و آموزش اعضای شورای مدرسه، شورای معلمان و اعضای شورا و مجلس دانش‌آموزی و تقویت تعاملات بین مدرسه‌ای در سطح استان و کشور
۳	بازنگری در ضوابط و آیین‌نامه‌ها با رویکرد تفویض اختیارات ادارات استان و منطقه و افزایش اختیارات شورای مدرسه و معلمان برای مشارکت در طراحی، اجرا و ارزشیابی برنامه آموزشی و درسی، نظارت بر عملکرد معلمان و کارکنان مدرسه به همراه افزایش ضمانت اجرایی تصمیمات آنها

هدف عملیاتی	۱۵- اصلاح محتوا، ارتقای جایگاه، افزایش کیفیت و کارآمدی علوم انسانی در نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی مبتنی بر مبانی دینی در چارچوب نظام معیار اسلامی
راهکار شماره ۶-۱۵	گسترش و تقویت مدارس و مجموعه‌های آموزشی تربیتی خاص علوم انسانی در سراسر کشور
ردیف	عناوین برنامه‌ها
۱	اصلاح ضوابط توسعه کمی و ارتقای کیفی مدارس و مجتمع‌های علوم انسانی و مدارس علوم و معارف اسلامی متناسب با اقتضائات اجتماعی و فرهنگی جامعه
۲	طراحی و تدوین برنامه‌های پژوهشی در حوزه علوم انسانی در پژوهش‌سراهای دانش‌آموزی با مشارکت و سرمایه‌گذاری مراکز و انجمن‌های علوم انسانی
۳	برنامه‌ریزی و ایجاد تسهیلات برای هویت و جذب استعدادهای برتر به رشته‌های علوم انسانی و مدارس علوم و معارف اسلامی

هدف عملیاتی	۱۷- ارتقای کیفیت فرایند تعلیم و تربیت با تکیه بر استفاده هوشمندانه از فناوری‌های نوین (۱، ۲، ۳ و ۷)
راهکار شماره ۴-۱۷	گسترش بهره‌برداری از ظرفیت آموزش‌های غیرحضوری و مجازی در برنامه‌های آموزشی و تربیتی ویژه معلمان، دانش‌آموزان و خانواده‌های ایرانی در خارج از کشور بر اساس نظام معیار اسلامی و با رعایت اصول تربیتی از طریق شبکه ملی اطلاعات و ارتباطات
ردیف	عناوین برنامه‌ها
۱	طراحی برنامه جامع آموزش الکترونیکی و مجازی معلمان و دانش‌آموزان خارج از کشور و خانواده‌های آنان در بستر شبکه ملی اطلاعات و مشارکت محتوایی و نرم‌افزاری دانشگاه‌ها و موسسات دولتی و غیردولتی

هدف عملیاتی	۱۸- تغییر و نوآوری در نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی با رویکرد تعالی‌بخش، پویا و بالنده
راهکار شماره	مناسب‌سازی فرهنگ سازمانی بر اساس معیارهای اخلاق اسلامی با تأکید بر تقویت روحیه اخوت و تعاون، خلاقیت و آموزش مستمر ۱-۱۸
ردیف	عناوین برنامه‌ها
۱	تدوین چارچوب و معیارهای فرهنگ سازمانی با تبیین شاخص‌هایی نظیر انطباق‌پذیری، تقویت تعهد و تعلق سازمانی، انسجام در مأموریت و اهداف، خلاقیت، تقویت هویت اسلامی-ایرانی، پژوهش محوری و مشارکت‌پذیری، امر به معروف و نهی از منکر، حسن ارتباط جمعی و... مبتنی بر ارزش‌های مندرج در سند تحول بنیادین از سطح ستاد تا مدرسه
۲	تدوین و استقرار برنامه اجرایی ارتقای فرهنگ سازمانی ویژه مدرسه با تأکید بر تقویت روحیه اخوت و تعاون
۳	طراحی سیستم‌های سازمانی شفاف برای مدیریت، نظارت و ارزشیابی بر عوامل سازمان جهت افزایش اعتماد متقابل و روحیه اعتماد بنفس در بین فرهنگیان در سطوح مختلف از ستاد تا مدرسه با استفاده از ظرفیت فناوری‌های نوین
۴	تدوین الگوی شایسته‌سالاری در انتصاب مدیران از سطح ستاد تا مدیریت مدرسه و پرهیز از اعمال سلیقه‌های سیاسی و جناحی در عزل و نصب مدیران

هدف عملیاتی	۱۸- تغییر و نوآوری در نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی با رویکرد تعالی بخش، پویا و بالنده
راهکار شماره ۵-۱۸	استقرار نظام خلاقیت و نوآوری در آموزش و پرورش در راستای تربیت جامعه و بالندگی معنوی و اخلاقی و حمایت مادی و معنوی از مدیران، مربیان و دانش آموزان خلاق و نوآور و کارآفرین
ردیف	عناوین برنامه ها
۱	تدوین نظام نامه و شاخص های خلاقیت و نوآوری در آموزش و پرورش
۲	تدوین بسته های تشویقی برای حمایت و بهره گیری از ایده های خلاق و نوآور مدیران، مربیان و دانش آموزان خلاق و نوآور و کارآفرین و تلاش برای تجاری سازی آنها
۳	جذب و تربیت معلمان حرفه ای و خلاق برای به کارگیری روش های تدریس نوآورانه و تحول در ایجاد محیط رشد دهنده خلاقیت و نوآوری دانش آموزان در کلاس درس و مدرسه
۴	تدوین برنامه تعامل مدارس و پژوهش سراها با موسسات رسمی مروج و حامی نوآوری و خلاقیت نظیر پارک های علم و فناوری، شرکت های دانش بنیان، صنایع مرتبط با فناوری های نوین
۵	ایجاد شبکه ی کارآفرینان مدرسه با استفاده از بستر فناوری اطلاعات برای تعامل و توسعه فرهنگ کارآفرینی

هدف عملیاتی	۱۹- استقرار نظام ارزشیابی و تضمین کیفیت در تعلیم و تربیت رسمی عمومی
راهکار شماره ۱۹-۳	ایجاد نظام رتبه‌بندی مدارس و مؤسسات آموزش و پرورش به منظور شفاف‌سازی عملکرد و ارتقا کیفیت و تقویت انگیزه‌های رقابت منطقی و علمی بین آنان
ردیف	عناوین برنامه‌ها
۱	طراحی نظام ارزشیابی عملکرد مدارس و مؤسسات آموزشی و تاثیر یافته‌های آن در ارزشیابی عملکرد مدیران و معلمان بر اساس استانداردهای آموزشی
۲	تدوین برنامه حمایتی و تامین اعتبارات ویژه برای ارتقا و تضمین کیفیت مدارس مناطق محروم و لازم‌التوجه
۳	تدوین و اجرای نظام رتبه بندی مدارس و ارتقای مستمر کیفیت در راستای رقابت‌پذیر کردن مدارس تا پایان برنامه ششم توسعه

هدف عملیاتی	۱۹- استقرار نظام ارزشیابی و تضمین کیفیت در تعلیم و تربیت رسمی عمومی
راهکار شماره ۱۹-۴	ارتقا جایگاه ایران در ارزیابی‌های کیفیت جهانی در چارچوب معیارهای اسلامی و معرفی الگوی تعلیم و تربیت اسلامی به جهان
ردیف	عناوین برنامه‌ها
۱	بازمهندسی و تقویت مرکز پایش و ارزشیابی ملی و بین‌المللی در ساختار پژوهشگاه مطالعات آموزش و پرورش
۲	تولید و انتشار نظریات، تجربیات و مورد کاوی‌های تربیتی برای عرضه در مراکز و محافل بین‌المللی
۳	تدوین برنامه برای تربیت افراد مرجع، کارشناسان مجرب و حضور موثر دانش‌آموزان و معلمان در مجامع و رقابت‌های بین‌المللی
۴	طراحی و استقرار برنامه تقویت روابط بین‌المللی آموزش و پرورش (دیپلماسی آموزشی) با اولویت جهان اسلام
۵	انطباق برنامه‌های ملی با معیارها و شاخص‌های ارزیابی کیفیت جهانی در چارچوب نظام معیار اسلامی

هدف عملیاتی	۲۰- تأمین تخصیص و تنوع بخشی به منابع مالی، مدیریت مصارف متناسب با نیازهای کمی و کیفی نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی
راهکار شماره ۲۰-۷	تقویت مشارکت عمومی در آموزش و پرورش با حفظ کارکردهای سیاست گذاری و نظارتی نظام از طریق تسهیل تأسیس مدارس غیردولتی و حمایت از فعالیتهای آموزشی آنان
ردیف	عناوین برنامه ها
۱	طراحی و استقرار نظام جامع مشارکت در آموزش و پرورش
۲	طراحی سازوکارهای تنوع بخشی و ایجاد انعطاف در اجرای برنامه های آموزشی در مدارس غیردولتی و نظارت فرهنگی و تربیتی بر فعالیتهای مدارس مذکور
۳	بازنگری و تسهیل ضوابط تأسیس مدارس غیردولتی و بکارگیری ظرفیتهای قانون تأسیس مدارس غیردولتی برای توسعه و حمایت از آنها
۴	تدوین و استقرار نظام نامه استفاده از ظرفیت و امکانات مدارس غیردولتی و خرید خدمات از آنها برای ارتقا، حمایت و گسترش کمی و کیفی مدارس دولتی

هدف عملیاتی	۲۱- بازنگری و بازمهندسی ساختارها و رویه‌ها و روش‌ها
راهکار شماره ۲۱-۳	طراحی و استقرار نظام جامع هدایت تحصیلی و استعدادیابی به منظور هدایت دانش‌آموزان به سوی رشته‌ها، حرف و مهارت‌های مورد نیاز حال و آینده کشور متناسب با استعدادها، علاقه‌مندی و توانایی‌های آنان
ردیف	عناوین برنامه‌ها
۱	تدوین برنامه جامع استعدادیابی در دوره پیش دبستانی، ابتدایی و متوسطه در ساحت‌های شش‌گانه تربیتی برای کشف استعدادهای دانش‌آموزان
۲	تدوین و استقرار نظام جامع هدایت تحصیلی دانش‌آموزان در پایه نهم برای انتخاب و توسعه متوازن رشته‌ها متناسب با آمایش سرزمین با مشارکت دستگاه‌های ذیربط
۳	پایش مستمر مطالعات آینده‌پژوهانه برای شناسایی نیازهای حال و آتی جامعه و هدایت تحصیلی دانش‌آموزان در تعامل با دستگاه‌های ذیربط
۴	تاسیس و توسعه مراکز دولتی و غیردولتی استعدادیابی و هدایت تحصیلی و شغلی دانش‌آموزان

هدف عملیاتی	۲۱ - بازنگری و بازمهندسی ساختارها و رویه‌ها و روش‌ها
راهکار شماره ۲۱-۴	استقرار نظام راهنمایی و مشاوره تربیتی مبتنی بر مبانی اسلامی و افزایش نقش معلمان در این زمینه و به‌کارگیری مشاوران متخصص برای ایفای وظایف تخصصی در تمام پایه‌های تحصیلی
ردیف	عناوین برنامه‌ها
۱	تدوین برنامه جامع راهنمایی و مشاوره تربیتی از دوره ابتدایی تا پایان دوره متوسطه با مشارکت معلمان و مراجع تخصصی
۲	توسعه موسسات و مراکز غیردولتی راهنمایی و مشاوره تربیتی
۳	تدوین بسته‌های آموزشی ویژه معلمان در تمامی دوره‌ها برای مداخله آنها در مشاوره‌های تربیتی حین آموزش

هدف عملیاتی	۲۱- بازنگری و بازمهندسی ساختارها و رویه‌ها و روش‌ها
راهکار شماره ۲۱-۷	اولویت بخشی به رویکرد مدیریت مجتمع‌های آموزشی و تربیتی به منظور اعمال مدیریت یکپارچه تربیتی در طول مدت تحصیل دانش‌آموزان و ایجاد فرصت بیشتر برای ارتقای فعالیت‌های آموزشی و تربیتی
ردیف	عناوین برنامه‌ها
۱	تدوین برنامه و ضوابط متناسب با اقتضائات ساختاری، مدیریتی، نیروی انسانی و برنامه‌ریزی آموزشی و تربیتی، در مجتمع‌های آموزشی و تربیتی
۲	تدوین نظام حمایتی و تشویقی برای سرمایه‌گذاری مدارس غیردولتی در تاسیس و گسترش مجتمع‌های آموزشی و تربیتی غیردولتی
۳	بازمهندسی استقرار و ساماندهی مدارس برای گسترش مجتمع‌های آموزشی و تربیتی دولتی به میزان ۲۰ درصد مدارس موجود تا پایان برنامه ششم توسعه

هدف عملیاتی	۲۱- بازنگری و بازمهندسی ساختارها و رویه‌ها و روش‌ها
راهکار شماره ۱۰-۲۱	بازطراحی و ساماندهی تقویم سال تحصیلی با رعایت انعطاف و توجه به شرایط اقلیمی و با تأکید بر بهینه‌سازی تعطیلات
ردیف	عناوین برنامه‌ها
۱	ساماندهی تقویم سال تحصیلی با رویکرد توزیع تعطیلات تابستانی در طول سال تحصیلی براساس شرایط اقلیمی مناطق با هماهنگی دستگاه‌های ذیربط

هدف عملیاتی	۲۲- ارتقا و بهبود مستمر کیفیت نظام کارشناسی، مدیریت و راهبری آموزشی و تربیتی در نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی
راهکار شماره	نهادینه کردن برنامه محوری در سطوح مختلف مدیریت نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی ۱-۲۲
ردیف	عناوین برنامه‌ها
۱	ایجاد سازوکارهای لازم برای اشاعه فرهنگ برنامه محوری و التزام به برنامه‌های کلان و راهبردی در سطوح مختلف مدیریتی
۲	بازنگری و استقرار نظام جامع برنامه‌ریزی در سطوح مختلف سازمانی از ستاد تا مدرسه با تاکید بر کاهش تمرکز و استفاده بهینه از ظرفیت شوراهای استانی و منطقه‌ای
۳	تدوین برنامه‌های توسعه پنج ساله و سالیانه وزارت آموزش و پرورش مبتنی بر برنامه زیرنظام‌های سند تحول بنیادین
۴	پایش و ارزشیابی برنامه‌ها و ارائه گزارش‌های دوره‌ای در سطوح مختلف و پیوند آن با نظام ارزیابی عملکرد کارکنان و سازمان
۵	طراحی و استقرار سامانه بهره‌گیری از ظرفیت‌های فناوری در کنترل پروژه و مدیریت هوشمند برنامه‌ها (BI)
۶	طراحی سازوکارهای لازم برای توزیع منابع مالی متناسب با برنامه در سطح ملی، استانی و منطقه‌ای

هدف عملیاتی	۲۲- ارتقا و بهبود مستمر کیفیت نظام کارشناسی، راهبری و مدیریت آموزشی و تربیتی در نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی
راهکار شماره ۵-۲۲	اصلاح ساختار اجرایی و کاهش تعداد واحدهای اداری، متناسب با مدیریت کارآمد و اثربخش
ردیف	عناوین برنامه ها
۱	بازمهندسی و تدوین ساختار و فرایندهای آموزش و پرورش متناسب با نقش و مأموریت جدید مدارس در راستای سند تحول بنیادین و با تأکید بر اصول کاهش تمرکز و مشارکت‌پذیری
۲	تهیه و تصویب ضمانت‌های قانونی موردنیاز برای اصلاح ساختار آموزش و پرورش متناسب با نقش و مأموریت‌های جدید توسط مراجع ذیربط
۳	طراحی و استقرار نظام جامع دولت الکترونیک در آموزش و پرورش و کاهش تصدی‌گری‌های غیرضرور
۴	تدوین برنامه مرحله‌ای چابک‌سازی ساختار ادارات آموزش و پرورش با رویکرد مشارکتی و برون‌سپاری تا پایان برنامه ششم توسعه

هدف عملیاتی	۲۲ - ارتقا و بهبود مستمر کیفیت نظام کارشناسی، راهبری و مدیریت آموزشی و تربیتی در نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی
راهکار شماره ۶-۲۲	گزینش مدیران در سطوح مختلف براساس شایسته‌سالاری و پیشگامی آنان در ارزش‌های الهی و انسانی و معیارهای علمی، کارآمدی و باور به اهداف نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی
ردیف	عناوین برنامه‌ها
۱	بازنگری ضوابط انتخاب، انتصاب مدیران از ستاد تا مدرسه با رویکرد شایسته‌سالاری، کارآمدی و اثربخشی
۲	طراحی و استقرار شبکه ارتباطی مدیران مدارس برای دسترسی به اطلاعات و تجربیات مدیریتی (سیستم مدیریت دانش)
۳	رتبه‌بندی حرفه‌ای مدیران سطوح مختلف (از ستاد تا مدرسه) با رویکرد بالندگی شغلی
۴	طراحی و اجرای نظام آموزشی مدیران در دانشگاه فرهنگیان و جذب استعداد های برتر و واجد شرایط در مشاغل مدیریتی

اقدامات اساسی

مجموعه احکام ناظر به تحقق زیرنظام در تداوم سیاست‌های اجرایی آن قادر است از ظرفیت‌های قانونی، مدیریتی و نظارتی بهره گرفته و موجبات کارآمدی و اثربخشی هرچه بهتر زیرنظام راهبری و مدیریت را فراهم سازد. این اقدامات در سه محور اصلی به شرح ذیل می‌باشد.

۱) ساختار و تشکیلات

وزارت آموزش و پرورش موظف است:

- نسبت به چابک‌سازی ساختار اداری و تشکیلاتی از سطح ستاد تا مناطق با هماهنگی مراجع ذی‌ربط به گونه‌ای اقدام نماید که تعداد ادارات آموزش و پرورش مناطق کشور تا پایان برنامه هفتم متناسب با ساختار تقسیمات کشوری شود.
- در راستای رویکرد کاهش تمرکز، مشارکت‌پذیری و ارتقای جایگاه مدرسه به مثابه کانون تربیتی محله با رعایت اصل حاکمیتی بودن آموزش و پرورش، نسبت به واگذاری حداکثر اختیارات آموزشی و تربیتی به مدارس اقدام نماید.
- تا پایان برنامه ششم توسعه، به منظور توسعه عدالت آموزشی، تقویت انسجام اجتماعی و همبستگی ملی، تنوع مدارس را کاهش دهد.

۲) فرایندهای مدیریت و راهبری آموزشی و تربیتی

وزارت آموزش و پرورش موظف است:

- برای ارتقای کیفیت مدارس دولتی طرح‌ها و برنامه‌های اثربخش را طراحی و با تامین منابع مناسب، اجرا نماید.
- سازوکارهای لازم را برای تقسیم کار ملی و استفاده حداکثری از ظرفیت سایر دستگاه‌ها و نهادهای سهیم و موثر به‌ویژه رسانه ملی در ارتقای کیفیت مدارس با هماهنگی مراجع ذی‌ربط طراحی و اجرا نماید.
- با هماهنگی سایر دستگاه‌های مرتبط نسبت به توسعه فناوری اطلاعات و یکپارچه‌سازی کلیه سامانه‌های موجود آموزش و پرورش در سطوح اداری، آموزشی و تربیتی اهتمام ورزد، به طوری که تا پایان برنامه ششم توسعه تمام ذی‌نفعان از خدمات آموزشی، تربیتی و اداری یکپارچه و با کیفیت و ارزان بهره‌مند شوند.

- شرایط احراز، انتصاب، ساماندهی و بکارگیری مدیران آموزش و پرورش با تاکید بر رویکرد شایسته محوری و ثبات مدیریت در سطوح مختلف حداکثر تا پایان سال دوم برنامه ششم توسعه تدوین و به تصویب شورای عالی آموزش و پرورش برساند.
- در ساماندهی نیروی انسانی به گونه ای عمل نماید که از ظرفیت معلمان کارآمد در همه مدارس منطقه با اولویت مناطق کمتر توسعه یافته استفاده لازم به عمل آید.
- نسبت به طراحی و استقرار نظام بهره وری در آموزش و پرورش تا پایان سال سوم برنامه ششم توسعه اقدام نماید.
- تا پایان سال دوم برنامه ششم توسعه نسبت به طراحی و اجرای الگوی استفاده از ظرفیت عوامل سهیم و موثر برای عملیاتی کردن برنامه های زیرنظام های سند تحول بنیادین اقدام نماید.
- نقشه راه اجرای سند تحول بنیادین را بر اساس برنامه های زیرنظام های شش گانه بازنگری و به روزآوری کرده و حداکثر تا پایان سال دوم برنامه ششم توسعه به تصویب شورای عالی آموزش و پرورش برساند.
- قوانین مورد نیاز برای اجرای برنامه های تحول آفرین مندرج در زیرنظام راهبری و مدیریت تدوین و حداکثر ظرف مدت یک سال به تصویب مراجع ذیصلاح برساند.
- سازوکارهای لازم را برای ارتقای حق خانواده در تربیت فرزندان، انتخاب مدرسه، نظارت بر کارکرد مدرسه، مشارکت در فعالیتهای مدرسه ای و حضور در سیاست گذاری ها و برنامه ریزی های آموزش و پرورش حداکثر تا پایان سال دوم برنامه ششم توسعه پیش بینی و به تصویب شورای عالی آموزش و پرورش برساند.

۳) پایش و ارزشیابی

وزارت آموزش و پرورش موظف است:

تا پایان سال دوم برنامه ششم نسبت به طراحی و استقرار نظام جامع ارزشیابی و تضمین کیفیت اقدام نماید.

تذکر: در مواردی از اقدامات اساسی که به موجب قوانین و مقررات موضوعه، اخذ موافقت و یا هماهنگی با سازمان اداری و استخدامی کشور الزامی است، وزارت آموزش و پرورش موظف است با موافقت و هماهنگی آن سازمان اقدام کند.

استلزامات :

۱. وزارت آموزش و پرورش موظف است کلیه برنامه‌های سالانه معاونت‌ها، سازمان‌ها، ادارت کل و مراکز خود را براساس مفاد این زیرنظام تنظیم و اجرا نماید.
 ۲. وزارت آموزش و پرورش موظف است برای تحقق اهداف و برنامه‌های زیرنظام راهبری و مدیریت، استلزامات حقوقی، قانونی و پشتیبانی آن را با مشارکت سایر دستگاه‌ها و مراجع ذی‌ربط حداکثر تا پایان سال دوم برنامه ششم توسعه فراهم آورد.
 ۳. اعتبار موردنیاز برای اجرای مفاد این برنامه از سرجمع اعتبارات برنامه‌ها و فعالیت‌های مرتبط در وزارت آموزش و پرورش تامین خواهد شد. در موارد اصلاحی و نوآورانه، با هماهنگی مراجع ذی‌ربط، منابع موردنیاز در بودجه‌های سنواتی وزارت آموزش و پرورش پیش‌بینی شود.
 ۴. وزارت آموزش و پرورش موظف است گزارش عملکرد این زیرنظام را دو سالانه به شورای عالی آموزش و پرورش ارائه نماید.
 ۵. با توجه به مفاد فصل هشتم سند تحول بنیادین آموزش و پرورش، هرگونه تغییر در برنامه این زیرنظام پس از بررسی در کمیسیون ذی‌ربط به تصویب شورای عالی آموزش و پرورش خواهد رسید.
- موضوع: برنامه زیرنظام راهبری و مدیریت نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی جمهوری اسلامی ایران در نهصد و چهل و هشتمین (۹۴۸) جلسه شورای عالی آموزش و پرورش، تاریخ ۱۳۹۶/۷/۲۴ به تصویب رسید.

سید محمد بطحایی

رئیس جلسه

مهدی نوید

دبیر شورا

برنامه زیرنظام راهبری و مدیریت نظام تعلیم و تربیت رسمی عمومی جمهوری اسلامی ایران، مورد تأیید است.

حسن روحانی

رئیس جمهور و رئیس شورای عالی آموزش و پرورش